

Quảng Trị

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH QUẢNG TRỊ
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TỈNH QUẢNG TRỊ

NĂM THỨ HAI

SỐ: 479

Chủ nhật

25/10/2026

Email: baoquangtri@gmail.com

www.baoquangtri.vn

ĐƯA NGHỊ QUYẾT CỦA ĐẢNG VÀO CUỘC SỐNG

Để trở thành điểm đến hấp dẫn bốn mùa

Xem bài trang 3

Khe Sanh, bức tranh thiên nhiên hùng vĩ và thơ mộng của miền Tây Quảng Trị - Ảnh: L.TÚ

TRANG 2

Sức hút

Khe Sanh

Cha tôi

tập Thái cực trường sinh đạo

TRANG 4

Sức hút Khe Sanh

Từ tháng 9 đến tháng 1 năm sau là giai đoạn lượng khách du lịch đến Quảng Trị có xu hướng giảm do ảnh hưởng của mưa bão. Thế nhưng ở Khe Sanh, đây lại là thời điểm có nhiều sản phẩm du lịch hấp dẫn du khách. Khe Sanh mang vẻ đẹp lãng mạn, nên thơ, thu hút du khách gần xa đến khám phá, trải nghiệm.

Du khách trải nghiệm hái cà phê ở Khe Sanh

- Ảnh: C.N

Hương sắc mùa cà phê

Sau gần 3 tiếng đồng hồ di chuyển bằng ô tô từ Đồng Hới, chúng tôi đến Khe Sanh. Đón chúng tôi là cơn mưa nhẹ trong buổi sáng mùa thu tháng 10 nơi phố núi. Đến đầu giờ chiều, trời bắt đầu hửng nắng nhưng thời tiết se lạnh, đủ để cảm nhận khí hậu khác biệt của Khe Sanh.

Từ cuối tháng 9-12 là mùa thu hoạch cà phê Arabica (cà phê Chè), còn từ tháng 2-5 là mùa thu hoạch cà phê Liberica (cà phê Mít) ở Khe Sanh. Những vườn cà phê chín đỏ rực là điểm đến hấp dẫn để check-in, khám phá cho những ai yêu thích cà phê. Tham gia các hoạt động “Khe Sanh Coffee tour” của Hợp tác xã Du lịch Nông nghiệp Việt Nam Khe Sanh, chúng tôi được đến tận vườn cà phê của các nông hộ, lắng nghe câu chuyện 100 năm cà phê Khe Sanh, trải nghiệm hái cà phê, tự tay chế biến để pha cho mình một ly cà phê thơm ngon.

Năm 1926, nhà thực vật học người Pháp Eugène Poilane đã đưa những cây cà phê đầu tiên đến trồng ở Khe Sanh. Trải qua một thế kỷ với nhiều thăng trầm lịch sử, cây cà phê trên vùng đất Khe Sanh vẫn bền bỉ bén rễ, phát triển hiệu quả, dần trở thành cây trồng chủ lực ở phía Tây Quảng Trị. Phát huy lợi thế về điều kiện khí hậu, thổ nhưỡng cùng những thay đổi trong phương thức canh tác, thu hoạch và chế biến, những người nông dân nơi đây đã tạo ra thương hiệu riêng cho cà phê Khe Sanh, đưa sản phẩm đến với thị trường các tỉnh, thành phố trong nước và xuất khẩu.

Không chỉ vậy, tham gia hành trình trải nghiệm “Khe Sanh Coffee tour”, chúng tôi còn được tìm hiểu, khám phá đời sống văn hóa độc đáo của người Pa Kô, Vân Kiều, những chủ nhân thực sự của vùng cà phê cao nguyên.

Anh Lucas, du khách đến từ Cộng hòa Séc, chia sẻ: “Tôi cảm thấy rất vui khi được đến Khe Sanh. Ở đây, khí hậu mát mẻ, khung cảnh lãng mạn. Đặc biệt, qua trải nghiệm “Khe Sanh Coffee tour”, tôi khám phá được nhiều điều thú vị về cà phê Khe Sanh. Cà phê ở đây rất ngon, ngon hơn cả ở châu Âu. Nếu có dịp, tôi sẽ cùng gia đình quay trở lại Khe Sanh”.

Khám phá những địa chỉ đỏ

Đến Khe Sanh, du khách không chỉ được khám phá nét văn hóa, ẩm thực đặc trưng của địa phương, mà còn có thể tìm hiểu các di tích lịch sử. Di chuyển theo đường Hồ Chí Minh nhánh Tây, cách trung tâm xã Khe Sanh khoảng 5km, chúng tôi đến di tích sân bay Tà Cơn. Giữa không gian rộng lớn ngập tràn sắc xanh, chúng tôi tản bộ tham quan di tích, tìm hiểu hiện vật được trưng bày ở đây.

Sân bay Tà Cơn đang trưng bày 4 chiếc máy bay còn nguyên vẹn, cùng xác máy bay thuộc nhiều loại khác nhau; 3 xe tăng, các loại pháo, vỏ bom, đạn... Tại di tích, còn có các hầm, hào công sự cùng các lô cốt, khu doanh trại quân đội Mỹ được phục dựng. Nhờ thế, chúng tôi cũng như những du khách đến đây hiểu hơn về sân bay, căn cứ quân sự chiến lược trọng điểm của

quân đội Mỹ thuộc tập đoàn cứ điểm Khe Sanh, trong giai đoạn 1966-1968.

Đặc biệt, nơi đây có Bảo tàng Chiến thắng Đường 9-Khe Sanh, nơi lưu giữ hàng trăm hiện vật, tư liệu, hình ảnh về cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước của quân và dân ta, với dấu ấn là chiến thắng vang dội năm 1968 trong chiến dịch Đường 9-Khe Sanh.

Trao đổi với chúng tôi, ông Nguyễn Viết Minh, Phó Trưởng ban quản lý di tích sân bay Tà Cơn cho biết: “Di tích sân bay Tà Cơn được Bộ Văn hóa-Thông tin (nay là Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch) xếp hạng di tích quốc gia năm 1986. Hiện nay đang là mùa thấp điểm du lịch nhưng mỗi ngày di tích vẫn đón tiếp khá đông du khách đến tham quan, trải nghiệm. Mùa này chủ yếu là khách quốc tế, đến từ Mỹ, các nước châu Âu, châu Á... Thời gian qua, di tích thường xuyên được quan tâm duy tu, bảo dưỡng, chỉnh trang nhằm gìn giữ các hiện vật trưng bày, đáp ứng nhu cầu tìm hiểu, khám phá lịch sử của du khách”.

Với những du khách yêu lịch sử, đến Khe Sanh, ngoài di tích sân bay Tà Cơn, du khách còn có thể tìm hiểu, khám phá tuyến đường 9, Làng Vây và những địa danh gắn với lịch sử vùng đất này...

Di tích sân bay Tà Cơn, địa điểm được nhiều du khách lựa chọn khi đến Khe Sanh - Ảnh: C.N

Đắm mình giữa thiên nhiên

Khe Sanh không chỉ là một địa danh lịch sử hào hùng mà còn là bức tranh thiên nhiên tuyệt đẹp, thu hút du khách bởi vẻ hoang sơ và khí hậu trong lành. Những ngọn núi trùng điệp, đồi cây xanh mướt và các thung lũng rộng lớn tạo nên một khung cảnh hùng vĩ, mộng mơ.

Được ví như một “Đà Lạt thu nhỏ” ở Quảng Trị, Khe Sanh mang đến cho du khách không khí mát mẻ, trong lành vào mỗi sáng, cái se lạnh khi chiều buông. Theo gợi ý của các bạn hướng dẫn viên Công ty TNHH Khám phá Khe Sanh, chúng tôi quyết định trải nghiệm săn mây trên những cánh đồng điện gió.

Ở đây có những cánh đồng điện gió, như Liên Lập, Amacao, cao điểm 689... Để săn được mây, chúng tôi phải chọn ngày thời tiết đẹp, có độ ẩm cao. Khoảng 5 giờ sáng là thời điểm lý tưởng để săn mây. Lúc này trời vẫn còn trong, mây chưa tan hết, bình minh đang dần lên, tạo nên một bức tranh huyền ảo chúng tôi là biển mây bồng bênh giữa những ngọn núi cao nhấp nhô, như lạc vào chốn bồng lai, tiên cảnh.

Từ cuối tháng 11 đến nửa đầu tháng 1 năm sau, du khách sẽ được trải nghiệm ngắm rừng phong hương mùa thay lá bên hồ Rào Quán,

xã Hướng Phùng (giáp khu vực xã Khe Sanh). Thời điểm lá chuyển màu đẹp đến sớm hay muộn tùy từng năm. Đến đây, du khách có thể du ngoạn ngắm rừng thay lá, chụp ảnh, cắm trại giữa thiên nhiên, chèo SUP trên hồ khi đủ điều kiện an toàn hoặc trải nghiệm gói camping SUP rừng Phong Hương 2 ngày 1 đêm...

Ông Hoàng Đức Trường Sinh, Giám đốc Công ty TNHH Khám phá Khe Sanh cho biết, để kích cầu du lịch mùa thấp điểm, công ty muốn thu hút du khách bằng những trải nghiệm đáng đi, đúng mùa và có mức chi phí hợp lý, chứ không đơn thuần giảm giá tour. Trên một số sản phẩm, công ty có công bố ưu đãi cho nhóm trên 5 khách, khách hàng thân thiết và chính sách đặt cọc linh hoạt; mức áp dụng cụ thể sẽ theo điều kiện của từng tour. Bên cạnh đó, công ty đang định hướng xây dựng các gói kết hợp tour-lưu trú-ăn uống-phương tiện với giá trọn gói để lựa chọn; ưu đãi thêm cho khách đi ngày thường, nhóm bạn, gia đình và khách quay lại Khe Sanh. Công ty cũng tăng cường liên kết với khách sạn, homestay, quán cà phê và các đối tác du lịch để cùng quảng bá, chia sẻ nguồn khách. Một giải pháp quan trọng nữa là tổ chức lịch khởi hành linh hoạt, tư vấn trước về thời tiết và có phương án điều chỉnh trải nghiệm khi điều kiện không bảo đảm. Đồng thời, tập trung truyền thông bằng hình ảnh, video thực tế...

“Chúng tôi kỳ vọng khi mỗi mùa đều có một sức hút riêng để níu chân du khách, Khe Sanh sẽ không chỉ là điểm đến trong mùa hè, mà từng bước trở thành điểm đến trải nghiệm hấp dẫn suốt bốn mùa. Qua đó, doanh nghiệp và người dân địa phương cũng có thêm việc làm, thu nhập ổn định hơn”, ông Đức chia sẻ.

CÁT NHIÊN

● P.V: *Thưa ông, nhìn từ thực tiễn phát triển du lịch thời gian qua, đâu là những lợi thế nổi bật và dư địa phát triển lớn nhất của Quảng Trị?*

- Ông Đặng Đông Hà: Quảng Trị là địa phương có nhiều tiềm năng, lợi thế để phát triển du lịch, với nguồn tài nguyên đa dạng cả về tự nhiên, lịch sử và văn hóa. Về tài nguyên tự nhiên, tỉnh sở hữu nhiều cảnh quan đặc sắc, địa hình và địa mạo phong phú, các hệ sinh thái đa dạng cùng những lợi thế gắn với sông, biển và các điều kiện thủy văn. Đây là cơ sở để phát triển nhiều loại hình du lịch như du lịch sinh thái, khám phá thiên nhiên, du lịch biển, nghỉ dưỡng và trải nghiệm cộng đồng.

Bên cạnh đó, Quảng Trị là vùng đất giàu truyền thống lịch sử, văn hóa, mang ý nghĩa đặc biệt trong hành trình đấu tranh giành độc lập dân tộc và khát vọng hòa bình của Việt Nam. Những địa danh, di tích lịch sử nơi đây không chỉ có giá trị giáo dục truyền thống mà còn tạo sức hấp dẫn riêng đối với du khách trong nước và quốc tế, nhất là những người quan tâm đến lịch sử, văn hóa và các giá trị hòa bình. Nếu khai thác hiệu quả những lợi thế về tài nguyên, di sản và kết nối giao thông, Quảng Trị có thể hình thành các tuyến du lịch liên vùng, đa dạng hóa thị trường khách và mở rộng không gian phát triển.

● P.V: *Tiềm năng rất lớn, nhưng để chuyển hóa thành sức hút thực chất, nhất là kéo dài thời gian lưu trú và gia tăng chi tiêu của du khách, Quảng Trị có những "điểm nghẽn" nào, thưa ông?*

- Ông Đặng Đông Hà: Một trong những "điểm nghẽn" đó là hệ thống cơ sở vật chất kỹ thuật và hạ tầng du lịch cần tiếp tục được đầu tư đồng bộ. Một số dự án về cơ sở lưu trú cao cấp, khu nghỉ dưỡng, tổ hợp sân golf và vui chơi giải trí còn chậm tiến độ, ảnh hưởng đến khả năng bổ sung các sản phẩm có chất lượng cao, đáp ứng nhu cầu đa dạng của du khách.

Sản phẩm du lịch cũng chưa thực sự phong phú, có nơi còn trùng lặp về nội dung và trải nghiệm. Các khu, điểm vui chơi giải trí, mua sắm và những không gian dịch vụ có khả năng giữ chân du khách, khuyến khích họ chi tiêu nhiều hơn vẫn còn hạn chế. Việc kết nối các sản phẩm du lịch với sản phẩm OCOP, làng nghề truyền thống và những giá trị văn hóa bản địa chưa tương xứng với tiềm năng. Khi sản phẩm chưa đủ đa dạng, dịch

Để trở thành điểm đến hấp dẫn bốn mùa

Với hệ thống tài nguyên thiên nhiên phong phú, chiều sâu di sản lịch sử, văn hóa cùng vị trí kết nối liên vùng và quốc tế, Quảng Trị có nhiều dư địa để phát triển du lịch. Tuy nhiên, làm thế nào để chuyển hóa tiềm năng thành những sản phẩm đặc sắc, kéo dài thời gian lưu trú, gia tăng mức chi tiêu và tạo động lực để du khách quay trở lại vẫn là "bài toán" cần lời giải đồng bộ. Quảng Trị đang hướng tới những cơ hội phát triển mới, dịp này, phóng viên (P.V) Báo và phát thanh, truyền hình Quảng Trị đã có cuộc trao đổi với ông Đặng Đông Hà, Phó Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch về các định hướng và giải pháp nâng cao sức cạnh tranh, từng bước đưa Quảng Trị trở thành điểm đến hấp dẫn bốn mùa.

Lễ hội đua, bơi thuyền truyền thống trên sông Kiến Giang thu hút đông đảo du khách đến tham quan, trải nghiệm nét đẹp văn hóa địa phương

Quảng Trị hiện có 564 di tích (680 điểm di tích) đã được xếp hạng các cấp; trong đó có 5 di tích quốc gia đặc biệt, 71 di tích quốc gia và 488 di tích cấp tỉnh. Bên cạnh hệ thống di tích lịch sử, khảo cổ, kiến trúc nghệ thuật và danh lam thắng cảnh, tỉnh còn có 2 di sản văn hóa phi vật thể được UNESCO ghi danh là hát ca trù và nghệ thuật bài chòi Trung bộ, cùng 18 di sản văn hóa phi vật thể được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch ghi danh. Nguồn tài nguyên di sản phong phú là nền tảng để Quảng Trị phát triển các sản phẩm du lịch giàu bản sắc, kết nối tham quan di tích với khám phá lịch sử, trải nghiệm văn hóa và nghỉ dưỡng, góp phần gia tăng sức hấp dẫn và kéo dài thời gian lưu trú của du khách.

vụ hỗ trợ còn thiếu và khả năng tổ chức tour chưa tốt, du khách thường khó kéo dài thời gian lưu trú hoặc phát sinh thêm nhu cầu chi tiêu. Vì vậy, muốn nâng cao sức cạnh tranh, Quảng Trị cần tiếp cận phát triển du lịch theo hướng đồng bộ, lấy trải nghiệm của du khách làm trung tâm, đồng thời tạo điều kiện để doanh nghiệp tham gia sâu hơn vào quá trình xây dựng sản phẩm và chuỗi dịch vụ.

● P.V: *Trước yêu cầu ngày càng cao của du khách và sự cạnh tranh giữa các điểm đến, Quảng Trị cần đổi mới tư duy phát triển như thế nào để tạo ra những sản phẩm khác biệt, đủ sức hấp dẫn du khách quanh năm?*

- Ông Đặng Đông Hà: Đổi mới tư duy phát triển du lịch là yêu cầu quan trọng để Quảng Trị khai thác hiệu quả tiềm năng, lợi thế và tạo ra

bước chuyển về chất trong giai đoạn tới. Theo đó, phát triển du lịch cần được nhìn nhận theo hướng tổng thể, không chỉ tập trung thu hút khách đến tham quan mà còn phải quan tâm đến chất lượng trải nghiệm, thời gian lưu trú, mức chi tiêu và khả năng quay trở lại. Tài nguyên du lịch cần được chuyển hóa thành những sản phẩm cụ thể, có câu chuyện, có bản sắc và phù hợp với nhu cầu của từng nhóm khách.

Để hướng tới mục tiêu trở thành điểm đến bốn mùa, việc xây dựng sản phẩm cần gắn với đặc điểm tài nguyên và điều kiện thực tế của từng khu vực, từng thời điểm trong năm. Du lịch di sản, lịch sử và văn hóa có thể tạo sức hút quanh năm; du lịch sinh thái, khám phá thiên nhiên, du lịch biển, nghỉ dưỡng và trải nghiệm cộng đồng cần được

tổ chức linh hoạt, kết hợp với các hoạt động văn hóa, thể thao, sự kiện và trải nghiệm bản địa phù hợp. Cùng với phát triển sản phẩm, cần tăng cường vai trò của doanh nghiệp, cộng đồng địa phương và các đơn vị cung ứng dịch vụ trong việc sáng tạo trải nghiệm mới.

● P.V: *Thưa ông, một trong những giải pháp quan trọng để giữ chân du khách là kết nối các điểm tham quan thành những hành trình có chiều sâu. Quảng Trị sẽ giải quyết "bài toán" liên kết giữa du lịch di sản, sinh thái, biển, cộng đồng và nghỉ dưỡng như thế nào để gia tăng giá trị trải nghiệm cũng như mức chi tiêu của du khách?*

- Ông Đặng Đông Hà: Thay vì khai thác từng điểm tham quan riêng lẻ, cần hướng tới hình thành những tuyến, chương trình du lịch có khả năng kết nối các giá trị lịch sử, văn hóa, sinh thái, biển và đời sống cộng đồng thành những hành trình liên mạch. Trong đó, du lịch di sản và lịch sử có thể trở thành điểm nhấn về chiều sâu văn hóa; du lịch sinh thái, biển và nghỉ dưỡng bổ sung các trải nghiệm thư giãn, khám phá; còn du lịch cộng đồng, làng nghề và các sản phẩm đặc trưng địa phương tạo cơ hội để du khách tiếp cận gần hơn với đời sống, văn hóa bản địa. Khi được tổ chức hợp lý, các sản phẩm này không chỉ bổ

trợ cho nhau mà còn mở rộng lựa chọn, đáp ứng nhu cầu đa dạng của từng nhóm khách.

Liên kết sản phẩm cũng cần đi cùng với việc cải thiện giao thông kết nối, hệ thống thông tin du lịch, dịch vụ lưu trú, ăn uống, vận chuyển và các hoạt động trải nghiệm tại điểm đến. Đặc biệt, cần khuyến khích doanh nghiệp xây dựng những chương trình du lịch nhiều ngày, phát triển các dịch vụ hỗ trợ và tăng cường kết nối với cơ sở sản xuất, làng nghề, điểm bán sản phẩm địa phương.

● P.V: *Năm Du lịch quốc gia 2027 được kỳ vọng mở ra cơ hội quan trọng để Quảng Trị quảng bá hình ảnh và nâng cao vị thế du lịch. Theo ông, địa phương cần tận dụng cơ hội này như thế nào để tạo dấu ấn khác biệt và thúc đẩy du lịch phát triển lâu dài?*

- Ông Đặng Đông Hà: Việc đăng cai tổ chức Năm Du lịch quốc gia 2027 là cơ hội quan trọng để Quảng Trị định vị rõ nét hình ảnh điểm đến, khẳng định bản sắc và những lợi thế riêng trong bức tranh chung của du lịch Việt Nam. Thông qua sự kiện này, tỉnh có điều kiện quảng bá tiềm năng, thế mạnh, các sản phẩm du lịch và cơ hội đầu tư đến du khách, doanh nghiệp, nhà đầu tư trong nước và quốc tế.

Đặc biệt, thông qua các hoạt động xúc tiến, liên kết và hợp tác du lịch ở nước ngoài do Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam chủ trì, Quảng Trị có thêm cơ hội tiếp cận các thị trường khách quốc tế, nâng cao nhận diện và sức hấp dẫn của điểm đến. Cùng với công tác quảng bá, tỉnh sẽ chú trọng thu hút đầu tư, hoàn thiện hạ tầng kỹ thuật, phát triển các tổ hợp nghỉ dưỡng chất lượng cao, hiện đại, đồng thời đa dạng hóa sản phẩm và nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch.

Chúng tôi kỳ vọng Năm Du lịch quốc gia sẽ tạo cú hích quan trọng, mở ra động lực mới cho du lịch Quảng Trị phát triển. Về lâu dài, Quảng Trị hướng đến xây dựng hình ảnh điểm đến giàu bản sắc, nâng cao chất lượng dịch vụ, khai thác hiệu quả tiềm năng du lịch quanh năm. Qua đó, tạo sức hấp dẫn để du khách kéo dài thời gian lưu trú, gia tăng trải nghiệm và mong muốn quay trở lại, từng bước đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của địa phương.

● P.V: *Xin cảm ơn ông về những chia sẻ ý nghĩa này!*
HIỀN CHI (thực hiện)

Cha tôi tập Thái cực trường sinh đạo

Cha tôi, nguyên Chủ tịch Quốc hội và nguyên Chủ tịch Đoàn chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam Lê Quang Đạo, rất chăm tập thể dục. Suốt cuộc đời, ông đã tập nhiều loại thể thao và thể dục dưỡng sinh. Trong những năm cuối, ông đều đặn tập Thái cực trường sinh đạo.

Ở nhà, lũ trẻ chúng tôi hay để ý nhìn ông nội và bà nội tập luyện buổi sáng. Nhìn ông nội tập thấy ngay mấy động tác võ: Co tay, co chân, huých cùi chỏ. Nhưng bà nội tập gì lạ thế. Bà chỉ đứng yên rồi hai tay vung vẩy trước sau. Các cháu cười suốt, chọc quê bà. Đến khi lớn lên, chúng tôi mới biết đó là “Dịch cân kinh”, còn gọi đơn giản là “Vẩy tay”, bài tập nổi tiếng từ ngàn xưa. Hóa ra, các cháu mới bị quê.

Cha tôi chăm tập luyện, chủ yếu là đi bơi; khi không đi bơi thì đi bộ, đi bơi thuyền ở Hồ Tây. Thời học đại học, tôi hay đi bộ, đi bơi thuyền cùng cha. Mỗi lần như vậy, cha nói với tôi rất nhiều điều bổ ích: Từ Cổ học tinh hoa, Trương Chi của Văn Cao... đến những chuyện chính trị thời sự trong nước và quốc tế.

Từ đầu những năm 90, tôi thấy cha tập một môn giống giống Thái cực quyền. Ông cho biết đó là Thái cực trường sinh đạo. Câu chuyện về môn tập này bắt đầu từ lúc ông nằm viện.

Năm 1968, cha tôi làm Chính ủy chiến dịch Đường 9-Khe Sanh. Một đêm, khu vực Bộ Tư lệnh bị trúng bom B52, đá lớn rơi xuống, làm bị thương hai cán bộ bảo vệ đang nằm đè lên che cho cha tôi. Khi Mỹ rút quân khỏi Khe Sanh, cha ra Bắc. Nhưng chỉ hơn 10 ngày sau, ông lại quay vào chiến trường với nhiệm vụ Chính ủy Bộ Tư lệnh 500, đơn vị mới thành lập để tháo ách tắc vận chuyển từ Nghệ An đến Vĩnh Linh. Bảy tháng liền, ông làm việc

Võ sư Song Tùng (áo xám) ở giữa, ông bà Lê Quang Đạo ở hai bên, đang đồng diễn Thái cực trường sinh đạo

- Ảnh: N.Q.T

dưới bom đạn khốc liệt, sinh hoạt rất kham khổ. Trong một lần lội suối xuống đơn vị, bệnh tim đã quật ngã ông. Tháng 5/1969, cha tôi được cấp cứu đưa về nằm bệnh viện ở Hà Nội.

Bác Song Tùng đến thăm. Hai người đã quen nhau từ năm 1954, khi bác là Chính ủy Tỉnh nguyên quân Việt Nam ở Campuchia, về nước và lên Tổng hành dinh báo cáo. Bác kể rằng hôm đó, một vị tướng người thấp mập ánh mắt hiền từ, nụ cười đôn hậu, như người lính cùng chiến hào, đã đón, ôm chặt bác. Đó là cha tôi. Trong thập kỷ sáu mươi, họ thường làm việc với nhau. Năm đó, khi cha tôi nằm viện, hai người thật sự thân thiết.

Bác Song Tùng giới thiệu bài tập Thái cực trường sinh đạo. Cha tôi chăm chú theo dõi, hăng hái tập theo. Ông nói: “Mình thực hiện lời Bác Hồ dạy ‘Ngày nào cũng tập’ và đã tập đủ thứ. Nhưng bài này xem ra thích hợp với mình.” Biết bác đang viết bài tập thành sách, ông động viên bác. Sau này chính ông chủ động viết lời giới thiệu cho cuốn Thái cực trường sinh đạo, xuất bản lần đầu năm 1994.

Vậy môn tập này là gì? Nó là bài tập bí truyền trong gia tộc của dòng họ Nguyễn Cảnh ở Nam Đàn, Nghệ An, có gốc từ võ học và y học cổ truyền. Năm 1954, bác Nguyễn Song Tùng về thăm quê, người đau ốm vì sốt rét kinh niên, vôi hóa cột sống, viêm gan. Người cậu, cụ Hoàng Đình Thực, một túc nho tinh thông y võ, đã truyền cho bác bài tập này. Kiên trì tập luyện, bệnh tật lui dần, bác sống khỏe mạnh đến tám mươi tuổi. Năm 1991, bác cải tiến, hệ thống hóa thành một môn dưỡng sinh hoàn chỉnh, đặt tên là Thái cực trường sinh đạo, và đưa bài tập ra với đại chúng. Từ đó, ông được gọi là võ sư, người sáng lập môn tập này.

Trong khi Thái cực quyền là môn võ nội gia, có đối kháng, có phát lực. Còn Thái cực trường sinh đạo thuần túy là dưỡng sinh. “Thái cực” mang nghĩa triết học phương Đông, chỉ sự hòa hợp của Âm và Dương; “trường sinh” là sống lâu, sống khỏe.

Cốt lõi của môn tập là phần Luyện Hình, gồm một bài đi quyền duy nhất với 128 động tác liên hoàn, chậm rãi như mây trôi nước chảy. Những thế đi

ban đầu nhỏ và nhẹ, rồi rộng dần ra, nên thân thể tự ấm lên mà không cần khởi động riêng. Con số 128 ứng với 64 quẻ Kinh Dịch nhân đôi. Bên cạnh bài 128 động tác còn có hai phần bổ sung: Quán tưởng, là ngồi tĩnh để tâm lặng như nước; Hoàn thành bài tập, là xoa tay, xoa mặt, vuốt dọc kinh lạc, thu khí để đưa cơ thể trở về nhịp sống thường ngày.

Trong những buổi đi bộ hay bơi thuyền trên Hồ Tây, có lần tôi hỏi cha rằng bài tập chậm như thế có bổ ích ở điểm nào. Ông giảng giải từ tốn:

- Nếu ngồi yên rồi bảo đầu óc tập trung vào hơi thở, là việc khó lắm. Người ta gọi đó là tâm viên ý mã – tâm nhảy như khỉ, ý chạy như ngựa. Vì thế người xưa mới mượn động tác, dùng Hình để giữ Ý.

Nghĩa là mắt dõi theo bàn tay, tâm theo bước chân, Ý bị buộc vào động tác nên không còn chạy lung tung. Khi Ý đã định thì điều được Khí: Hơi thở tự sâu, tự đều, không cần gồng mình. Khí đã chạy thì Huyết sẽ hành: Máu đi tới tận đầu ngón tay.

Hình giữ Ý, Ý điều Khí, Khí dẫn Huyết. Tôi nghe vậy mà chưa thấm. Nhiều năm sau mới hiểu ông đã nói rất gọn mà rất sâu: Thân thì động, tâm thì tĩnh, “động trung cầu tĩnh”. Đó là một môn thiền dành cho những người khó ngồi yên để tập.

Bác Song Tùng có cái tài gắn bài tập với nhạc “Thiên Thai” của Văn Cao, độ dài hơn mười một phút. 128 động tác khớp với từng nốt nhạc, từng lời ca. Nhờ vậy, người tập không phải căng đầu nhớ đòn thế, Ý sẽ tự nương theo giai điệu, rồi kéo Khí chu chuyển nhịp nhàng.

Cha mẹ tôi rất hứng khởi khi biết nhạc điệu điều khiển bài tập là bài hát của Văn Cao, người bạn cũ của cha, người đã viết “Tiến về Hà Nội” theo lời đặt hàng “vừa hùng tráng vừa trữ tình” của cha năm 1948.

Tình bạn giữa vợ chồng bác Song Tùng với cha mẹ tôi gần bó như anh em, thường xuyên gặp nhau, cùng nhau

● TRẦN ĐÌNH NGÔN

Nắng tháng mười

Tháng mười vạt nắng hanh vàng
Gió heo may thổi dịu dàng qua hiên
Mẹ ngồi sưởi chút bình yên
Nắng soi lên mái tóc hiền pha sương

Nắng theo chân mẹ ra đường
Nón che nghiêng cả tình thương vơi đầy
Gió lay vạt áo hao gầy
Tháng mười hong hạt lúa đầy sân phơi

Nắng vàng chạm khẽ bờ môi
Nếp nhăn khéo mắt một đời gian truân
Mẹ dành tất cả mùa xuân
Gánh thay con hết trăm phần gian lao

Nắng hanh nhuộm thắm hoa đào
Hoàng hôn chạm khẽ nếp vào tóc mây
Mẹ như bến đợi thuyền đầy
Che con qua những tháng ngày bão giông

Nắng xua tuyết lạnh chớm đông
Nắng trong lòng mẹ sưởi hồng đời con...

Minh họa: H.P

● KIM CƯƠNG

Dáng mẹ

Mẹ đứng đó giữa chiều quê lộng gió
Mái tóc sương nghiêng bóng xuống hiên nhà.
Bao năm tháng đi qua đời mẹ đó
Vẫn âm thầm dệt nên những bài ca.

Mẹ tiễn chân bao người con ra trận
Nén lệ buồn gửi lại phía quê hương.
Mỗi dáng mẹ giữa chiều xa hun hút
Hóa thành niềm thương nhớ suốt canh trường.

Dáng mẹ gầy qua bao mùa mưa nắng
Gánh trên vai bao mất mát quê nghèo.
Nếp nhăn mẹ như đường dài đất nước
In bóng thời gian qua những cheo leo.

Có bóng mẹ trong dáng hình Tổ quốc
Trong cánh đồng, trong bếp lửa thân thương.
Mẹ đứng đó như cội nguồn dân tộc
Giữ hồn quê qua dâu bể vô thường.

Con cúi xuống trước dáng mẹ hôm nay
Nghe đất nước vọng về trong hơi thở.
Xin ghi nhớ một đời mẹ lặng lẽ
Đã hóa mình thành dáng mẹ non sông.

Minh họa: H.H

luyện tập. Đầu năm 1993 bác bắt đầu hướng dẫn bài tập cho một nhóm cán bộ về hưu ở công viên Lenin. Cha tôi nói: “Tôi và nhà tôi sẽ ra sân tập với anh em cho vui.” Bác can: “Anh tập tốt rồi, ở nhà tập cũng được. Ra sân mất nhiều thời gian.” Cha tôi cười đôn hậu: “Có như vậy mới hòa mình với bà con.”

Trong số hàng vạn người tập, hiếm có người giữ trọng trách quốc gia ra sân hằng ngày, nhưng cha tôi không bỏ buổi nào. Giữa đoàn người cao tuổi cùng đi tập, ông đối xử bình đẳng, vui vẻ, chan hòa, khiến ai cũng vừa ngạc nhiên vừa khâm phục. Chính ông đứng ra thương lượng với Bảo tàng Quân đội để mọi người được vào tập trong sân bảo tàng.

Ngày 27/9/1993, lần đầu tiên bài tập Thái cực trường sinh đạo đăng ký đồng diễn tại nhà thi đấu Trịnh Hoài Đức. Bác Song Tùng mời cha mẹ tôi đến dự lễ. Không ngờ cha kiên quyết muốn cùng mẹ tôi đứng vào hàng đồng diễn. Chưa bao giờ có một vị lãnh đạo cao như vậy tham gia đồng diễn ở đây. Ông nói: “Bác Hồ dạy: “Vừa là người lãnh đạo vừa là đầy tớ của Nhân dân.” Đồng diễn cho bà con xem mới thể hiện thực sự lời Bác dạy.” Hôm ấy, không chỉ khán giả, cả ông Hoàng Vĩnh Giang, Giám đốc Sở Thể dục-Thể thao Hà Nội, người chủ trì buổi trình diễn, cũng hết sức ngạc nhiên.

Từ đó, mỗi lần đồng diễn bên tượng đài Lenin trong dịp lễ lớn, nếu không bận chủ trì họp, cha mẹ tôi đều có mặt giữa hàng người tập.

Mẹ tôi xưa nay vốn không phải người chăm tập thể dục. Nhưng nhìn cha tập đều đặn mỗi ngày, bà tập theo, rồi cũng kiên trì như ông. Về sau, bà còn hướng dẫn cho bạn bè quen biết cùng tập.

Tôi thường nghĩ đến hình ảnh ấy. Người từng ở nơi bom B52 dội xuống, từng ngã quỵ vì bệnh tim bên một dòng suối, giờ đứng chung trong hàng người cao tuổi, đôi tay đưa chậm chậm như mây trôi theo nhạc Thiên Thai. Từ chiếc giường bệnh viện năm 1969 đến năm ông đi xa là ba mươi năm. Với cha, đó không chỉ là bài tập dưỡng sinh, mà còn là con đường dung dị để sống hòa mình cùng Nhân dân, như người học trò mà Bác Hồ đã dạy dỗ, rèn luyện.

Ông tập Thái cực trường sinh đạo đến những ngày cuối.

TS. NGUYỄN QUANG THẮNG

Minh họa: T.H

● **HOÀNG MINH ĐỨC**

Thương mẹ

Mẹ tôi suốt cả cuộc đời
Thân cò, thân vạc lẫn hồi nuôi con
Thương cha biệt, mỗi morn
Suối sông mẹ lội, núi non mẹ trèo

Miền Trung một dải đất nghèo
Liều xiêu mái rạ hanh heo gió lùa
Lặn vào đời mẹ nắng mưa
Lung còng tóc bạc, lệ nhòa mắt con

Bây giờ con đã lớn khôn
Ước gì mẹ lại trẻ giòn như xưa
Cho con sống lại tuổi thơ
Được nghe mẹ hát ầu ơ suốt đời

Hôm nay đã đến tháng mười
Con nghe ngọn gió hát lời mùa thu.

Nỗi đau không quên

Bao năm tháng đã trôi qua, chiếc am nhỏ bên đường cùng những nén hương của người dân vẫn âm thầm gợi nhắc sự hy sinh của hàng chục cán bộ từ thôn, xã đến tỉnh trong một cuộc họp giữa những năm tháng chiến tranh khốc liệt. Nhưng để câu chuyện đau thương không phai nhạt theo thời gian, nơi đây cần một công trình tưởng niệm xứng đáng.

Cùng chung nắm mộ

Cam Lộ được giải phóng ngày 2/4/1972, nhưng hòa bình vẫn chưa thực sự hiện hữu trên mảnh đất này. Bom đạn từ máy bay, pháo binh địch tiếp tục trút xuống, cày xới làng mạc, cướp đi sinh mạng cán bộ, chiến sĩ và người dân. Ngay cả những nơi tưởng chừng an toàn trong vùng giải phóng cũng không tránh khỏi sự hủy diệt của chiến tranh. Hầm Lán An Hưng, còn gọi là hầm mộ liệt sĩ thôn An Hưng, thuộc xã Cam Mỹ trước đây, nay là thôn 8, xã Cam Lộ, tỉnh Quảng Trị, là nơi ghi dấu sự mất mát vô cùng đau thương.

Theo lời kể của ông Nguyễn Minh Kỳ, nguyên Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Trị, lúc ấy là Bí thư Huyện ủy Cam Lộ, khoảng 15 giờ ngày 23/11/1972, khi các cán bộ đang họp tại Hầm Lán An Hưng, máy bay B-52 của Mỹ bất ngờ trút bom xuống khu vực. Bom đánh trúng hầm, sức công phá dữ dội kích nổ số vũ khí cất giữ bên trong, gồm súng B40, B41, đạn cối và lựu đạn. Những tiếng nổ liên tiếp xé toạc lòng đất, biến nơi trú ẩn thành nắm mộ chung của hàng chục cán bộ.

Ông Nguyễn Minh Kỳ cho biết, trận bom khiến khoảng 60 người thiệt mạng, trong đó có 46 cán bộ từ cấp thôn đến cấp tỉnh. Họ có mặt tại cuộc họp để bàn cách cứu trợ Nhân dân vùng giải phóng giữa lúc chiến tranh ác liệt. Không ai ngờ cuộc họp ấy lại trở thành lần gặp gỡ cuối cùng. Đến nay, nguyên nhân khiến cuộc họp bị phát hiện vẫn chưa được xác định. Theo ông Kỳ, có thể máy bay địch đã bắt được tín hiệu vô tuyến từ một đơn vị bộ đội chủ lực đóng gần đó. Sau trận bom, những người hy sinh được an táng ngay tại khu vực này. Về sau, hài cốt được quy tập về Nghĩa trang liệt sĩ xã Cam Thành, nay là Nghĩa trang liệt sĩ xã Cam Lộ. Những người đã khuất được yên nghỉ bên đồng đội, nhưng địa điểm từng diễn ra thảm kịch vẫn vắng lặng. Dấu vết trận bom không còn trên mặt đất; câu chuyện chủ yếu được lưu giữ qua ký ức nhân chứng và lời kể truyền lại.

Nén hương giữ ám ký ức

Trở lại Hầm Lán An Hưng hôm nay, tôi không tìm thấy dấu tích của nơi hàng chục cán bộ cách mạng ngã xuống. Không bia đá, không bảng thông tin, không công trình tưởng niệm. Điều còn lại là chiếc am nhỏ do ông Nguyễn Tất Thắng cùng hai hộ dân sống gần đó dựng lên, cách vị trí hầm cũ vài mét, để thắp hương tưởng nhớ những người đã khuất. Vào ngày mồng một, ngày rằm, lễ, Tết, người dân và thân nhân các liệt sĩ lại tìm đến thắp hương tưởng niệm. Đầu đặn hằng năm, vào dịp kỷ niệm Ngày Thương binh-Liệt sĩ, ba hộ dân này cùng nhau tổ chức lễ giỗ cho những người hy sinh, coi họ như người thân của mình.

Với người dân sống quanh khu vực Hầm Lán An Hưng, việc thắp hương, chăm nom chiếc am là cách thể hiện nghĩa tình với những người nằm lại trên mảnh đất quê hương. Từ những việc làm bình dị ấy, câu chuyện về sự hy sinh tiếp tục được lưu truyền trong cộng đồng, nhắc nhở các thế hệ hôm nay trân trọng quá khứ và gìn giữ những giá trị lịch sử của vùng đất này.

Chiếc am nhỏ do người dân dựng lên bên đường để hương khói cho các liệt sĩ
- Ảnh: N.T

Sự chăm nom lặng lẽ, bền bỉ của người dân đã giúp địa điểm lịch sử không bị lãng quên. Thế nhưng, việc gìn giữ ký ức chỉ dựa vào một vài hộ dân khó có thể duy trì lâu dài. Khi những nhân chứng dần vắng bóng, câu chuyện về Hầm Lán An Hưng có nguy cơ bị thời gian phủ mờ. Vì vậy, một dấu tích tưởng niệm kèm thông tin lịch sử đầy đủ sẽ giúp mọi người hiểu hơn về sự hy sinh của các thế hệ đi trước, đồng thời nhận thức sâu sắc rằng mảnh đất bình yên hôm nay từng thấm đẫm mất mát, đau thương.

Để lịch sử không bị lãng quên

Tại danh mục di tích lịch sử, văn hóa và danh lam thắng cảnh do UBND tỉnh Quảng Trị ban hành kèm Quyết định số 2196/2004/QĐ-UB ngày 14/7/2004, địa điểm này được ghi tên là “Địa điểm hầm mộ liệt sĩ thôn An Hưng”. Như vậy, nơi các cán bộ hy sinh đã được ghi nhận trong danh mục của tỉnh, nhưng trên thực địa vẫn chưa có dấu tích tưởng niệm.

Theo ông Nguyễn Minh Kỳ, trước đây, Ban liên lạc xã Cam Mỹ đã đề xuất với huyện Cam Lộ xây dựng công trình tưởng niệm tại nơi các cán bộ hy sinh. Về chủ trương, huyện đồng ý. Tuy nhiên, do khó khăn về kinh phí bồi thường hoặc hoán đổi đất để giải phóng mặt bằng, nên đề xuất chưa thể thực hiện. Đến nay, mong muốn có một dấu tích tưởng niệm tại Hầm Lán An Hưng vẫn là nguyện vọng thiết tha của cán bộ và Nhân dân địa phương.

Ông Thái Tăng Thiện, Trưởng phòng Văn hóa-Xã hội, UBND xã Cam Lộ, cho biết khu đất hiện thuộc quyền sử dụng của người dân, trong khi địa phương chưa tìm được vị trí phù hợp để hoán đổi. Bên cạnh đó, nguồn kinh phí xây dựng công trình cũng là khó khăn cần tháo gỡ.

Theo tôi, để hiện thực hóa nguyện vọng này, cần có sự vào cuộc của chính quyền địa phương và các cơ quan chức năng. Trên cơ sở rà soát hiện trạng sử dụng đất, các cơ quan liên quan cần nghiên cứu phương án kinh phí bồi thường hoặc hoán đổi đất để giải phóng mặt bằng. Về nguồn lực, cần có sự hỗ trợ từ ngân sách nhà nước, đồng thời vận động các tổ chức, doanh nghiệp, nhà hảo tâm chung tay đóng góp. Sự kết hợp giữa nguồn lực nhà nước và nguồn lực xã hội sẽ tháo gỡ khó khăn, sớm xây dựng công trình tưởng niệm.

Rời Hầm Lán An Hưng, hình ảnh chiếc am nhỏ và khoảnh đất lặng im khiến tôi day dứt mãi. Một địa điểm gắn với sự hy sinh của khoảng 60 người, trong đó có 46 cán bộ, đến nay vẫn chưa có công trình tưởng niệm xứng đáng. Tri ân không chỉ là thắp hương tưởng nhớ, mà còn là trách nhiệm bảo tồn những địa chỉ lịch sử, lưu giữ câu chuyện về sự hy sinh và trao truyền ký ức ấy cho thế hệ mai sau. Công trình tưởng niệm tại Hầm Lán An Hưng, nếu được xây dựng, sẽ là lời nhắc nhở bền lâu về những mất mát không thể đong đếm của chiến tranh và giá trị của hòa bình. Để mai này, khi những nhân chứng không còn, khoảnh đất ấy vẫn có thể tự kể câu chuyện của mình.

NGUYỄN TÝ

KHÁC BIỆT ĐỂ “HÚT” KHÁCH

Giữa không gian làng quê yên bình ở làng Cự Nẫm (xã Bồ Trạch), Phong Nha Farmstay không cạnh tranh bằng sự náo nhiệt hay những dịch vụ xa hoa. Từ năm 2008, chị Lê Thị Bích cùng chồng là anh Benjamin Joseph Mitchell, người Úc, bắt đầu xây dựng mô hình lưu trú gắn với trải nghiệm đời sống nông thôn. Thay vì chỉ cung cấp chỗ nghỉ, cơ sở tạo điều kiện để du khách gần gũi hơn với thiên nhiên, cảnh quan và nhịp sống bản địa.

Chị Lê Thị Bích cho biết, mỗi năm Phong Nha Farmstay đón khoảng 2.000-3.000 lượt khách, trong đó hơn 95% là khách quốc tế. Lượng khách tương đối ổn định, phân bố trong năm chứ không chỉ tập trung vào những tháng cao điểm.

Cách làm ấy cũng được thể hiện tại Duck Farm Phong Nha, ở thôn Bồng Lai (xã Bồ Trạch). Những trải nghiệm như cưỡi trâu, câu cá, tương tác với đàn vịt đem đến sự mới mẻ cho du khách muốn tìm hiểu đời sống nông thôn. Trong khi đó, Lèn Chùa Ecostay (xã Phong Nha) tạo dấu ấn bằng không gian trang trí từ rơm, vườn hoa bốn mùa, hầm rượu và các hoạt động ngoài trời. Đặc biệt, khu “kỷ ức chiến tranh” gợi nhắc một thời lịch sử hào hùng của vùng đất từng được biết đến là “tọa độ lửa”.

Điểm chung của những mô hình này là biết khai thác giá trị vốn có của địa phương. Từ cảnh quan, sản vật đến nếp sống cộng đồng, mỗi cơ sở tìm cách tổ chức thành những trải nghiệm riêng, tạo sức hút cho du khách ngay cả trong mùa thấp điểm.

Với Công ty CP Du lịch A Rem (xã Phong Nha), dấu ấn riêng nằm ở những hành trình khám phá thiên nhiên gắn với văn hóa bản địa. Ông Hoàng Ngọc Thúc, Giám đốc điều hành công ty, cho biết trong những tháng thấp điểm, khách du lịch, đặc biệt là khách quốc tế, vẫn đều đặn đặt tour “Khám phá Bách xanh đá và hang Kling”.

Không chỉ là hành trình trekking giữa đại ngàn Phong Nha-Kẻ Bàng, tour còn giúp du khách tìm hiểu quê hương, văn hóa và kỹ năng sinh tồn của người A Rem (dân tộc Chứt). Qua những cung đường rừng và hang động, thiên nhiên trở thành không

“Níu chân” du khách mùa thấp điểm

Từ tháng 9 năm trước đến tháng 4 năm sau, du lịch miền Trung thường bước vào mùa thấp điểm khi mưa bão, lũ lụt và thời tiết mưa rét ảnh hưởng đến hành trình khám phá của du khách. Không chỉ trông chờ vào lợi thế thiên nhiên, những người làm du lịch ở các địa phương vùng đệm Phong Nha-Kẻ Bàng đang tìm hướng đi riêng để du khách vẫn muốn đến, ở lại lâu hơn và có thêm lý do để quay trở lại.

Khu “kỷ ức chiến tranh” trong Khu du lịch Lèn Chùa (xã Phong Nha)

- Ảnh: P.P

gian lưu giữ kỷ ức, tri thức và cách con người thích nghi với núi rừng.

Theo ông Hoàng Ngọc Thúc, lượng khách đặt tour ổn định trong mùa thấp điểm cho thấy những sản phẩm có bản sắc, đáp ứng nhu cầu trải nghiệm vẫn có sức hút riêng.

MỖI NGƯỜI DÂN LÀ MỘT ĐẠI SỨ DU LỊCH

Một sản phẩm hấp dẫn có thể khiến du khách lựa chọn điểm đến, nhưng cách họ được đón tiếp và những trải nghiệm trong suốt hành trình mới góp phần tạo nên ấn tượng lâu dài. Ở Phong Nha-Kẻ Bàng, sức hút của vùng đất di sản không chỉ đến từ cảnh quan kỳ vĩ mà còn được bồi đắp bởi sự chân thành, hiếu khách của người dân.

Chị Hoàng Thị Thắm, người chèo thuyền đưa khách tham quan động Phong Nha, từng phát hiện chiếc ví du khách bỏ quên bên mạn thuyền. Bên

trong có gần 10 triệu đồng cùng nhiều giấy tờ tùy thân. Chị lập tức mang chiếc ví đến Ban Quản lý bến thuyền để tìm cách trả lại chủ nhân. Khi nhận lại tài sản, vị khách ngỡ ý gửi tiền cảm ơn nhưng chị Thắm nhất định từ chối.

Một trường hợp khác là anh Jacob Allan Warnor, du khách quốc tịch Mỹ, đánh rơi ví cùng giấy tờ quan trọng khi tham quan Phong Nha-Kẻ Bàng. Sau đó, anh nhận lại chiếc ví còn nguyên 4,7 triệu đồng và 1.180 USD tại Trung tâm Cứu hộ, Bảo tồn và Phát triển sinh vật thuộc Vườn Quốc gia Phong Nha-Kẻ Bàng. Những hành động chân thành ấy góp phần để lại ấn tượng đẹp trong lòng du khách.

Theo Ban Quản lý Vườn Quốc gia Phong Nha-Kẻ Bàng, chương trình “Hành động đẹp mỗi ngày” đã ghi nhận 130 người có những việc làm ý nghĩa, trong đó có hỗ trợ du khách và trao trả tài sản thất lạc. Hơn 100 người

cũng đóng góp tin, ảnh về cảnh quan và văn hóa địa phương, góp phần lan tỏa hình ảnh vùng đất di sản.

Những việc làm bình dị cho thấy xây dựng hình ảnh điểm đến không chỉ là nhiệm vụ của ngành du lịch hay các cơ sở kinh doanh. Mỗi người dân đều có thể góp phần tạo nên trải nghiệm đáng nhớ, từ cách ứng xử, tinh thần trách nhiệm đến ý thức gìn giữ cảnh quan và bản sắc văn hóa.

Bên cạnh sự chủ động của doanh nghiệp và cộng đồng, chính sách kích cầu, kết nối giao thông và quảng bá cũng góp phần tạo thêm sức hút cho điểm đến. Tháng 8/2026, Phong Nha-Kẻ Bàng được công nhận là khu du lịch cấp tỉnh, mở thêm cơ hội tăng cường liên kết và nâng cao chất lượng sản phẩm. Chuyến tàu du lịch “Hành trình di sản thế giới”, kết nối Huế với Phong Nha, cùng các chương trình ưu đãi vé, tour, điểm tham quan và lưu trú trong những tháng cuối năm được kỳ vọng khuyến khích nhu cầu du lịch ngoài mùa cao điểm.

Ông Phan Hải Hà, Chủ tịch UBND xã Phong Nha cho biết, trong 9 tháng năm 2026, địa phương đón hơn 1,197 triệu lượt khách, doanh thu du lịch ước đạt gần 504 tỉ đồng. Toàn xã hiện có 124 cơ sở lưu trú với 1.406 phòng, 2.435 giường cùng 201 cơ sở nhà hàng, quán ăn. Địa phương định hướng đa dạng hóa sản phẩm du lịch sinh thái, cộng đồng, gắn với thiên nhiên và văn hóa bản địa; đồng thời nâng cao chất lượng dịch vụ, mở rộng không gian du lịch và xây dựng môi trường an toàn, thân thiện.

Theo ông Phan Hải Hà, không có một bí quyết duy nhất để “níu chân” du khách trong mùa thấp điểm. Điều quan trọng là tạo nên chuỗi trải nghiệm có bản sắc, từ sản phẩm, chất lượng dịch vụ đến thái độ ứng xử của cộng đồng, cùng sự đồng hành của cơ quan quản lý và doanh nghiệp.

Khi mỗi cơ sở biết khai thác thế mạnh riêng, mỗi người dân ý thức mình là một đại sứ du lịch và các chính sách được triển khai sát nhu cầu thực tế, mùa thấp điểm không chỉ là khoảng thời gian chờ khách quay trở lại. Đó còn là cơ hội để du lịch các địa phương làm sâu sắc hơn trải nghiệm, mở rộng thị trường và xây dựng sức hút bền vững cho vùng đất di sản.

“Cùng với nâng cao chất lượng dịch vụ hiện có, xã Phong Nha định hướng khai thác thêm tiềm năng du lịch dọc các tuyến sông Son, sông Chày, sông Troóc, khu vực đèo Đá Đèo, sân bay Khe Gát và các điểm du lịch sinh thái, văn hóa cộng đồng. Chương trình “Phong Nha By Night” vào tối thứ bảy hằng tuần góp phần làm phong phú trải nghiệm về đêm. Dự kiến từ ngày 24-30/11/2026, Tuần văn hóa-du lịch Quảng Trị sẽ diễn ra với nhiều hoạt động văn hóa, nghệ thuật, du lịch và thể thao. Trong đó, chương trình nghệ thuật “Rực rỡ miền kỳ quan- linh thiêng vùng đất lửa” tại Phong Nha được kỳ vọng tạo thêm điểm nhấn, thu hút du khách trong những tháng cuối năm”, ông Phan Hải Hà, Chủ tịch UBND xã Phong Nha chia sẻ.

Khu du lịch Phong Nha Farmstay ở Cự Nẫm (xã Bồ Trạch) - Ảnh: P.P

PHAN PHƯƠNG

Tạo “cú hích” du lịch cuối năm

Nếu mùa cao điểm mang đến không khí nhộn nhịp cho du lịch Quảng Trị thì từ tháng 9 đến cuối năm, lượng khách thường có xu hướng giảm khiến ngành du lịch bước vào giai đoạn thấp điểm. Trong bối cảnh đó, Tuần Văn hóa-Du lịch (VH-DL) Quảng Trị 2026, dự kiến diễn ra từ 24-30/11 với chủ đề “Rực rỡ miền kỳ quan-Linh thiêng vùng đất lửa”, được kỳ vọng sẽ tạo ra cú hích thu hút du khách, kích cầu du lịch và từng bước khắc phục tình mùa vụ.

Tú Làn Lodge, khu nghỉ dưỡng độc đáo nằm tựa lưng vào dãy núi đá vôi tại làng Tân Hóa, xã Kim Phú

- Ảnh: TƯ LIỆU

Là người đam mê khám phá và du lịch, chị Phạm Hà Vy, du khách đến từ Gia Lai đã thăng thần chia sẻ về những điều khiến chị e ngại khi đến Quảng Trị vào dịp cuối năm. “Quảng Trị có rất nhiều điểm đến lịch sử và thiên nhiên tuyệt đẹp. Thế nhưng, chúng tôi rất ngại đến vào dịp cuối năm vì biết rõ tình hình mưa bão miền Trung khiến việc đi lại rất vất vả. Đi du lịch mà chỉ quanh quẩn nơi lưu trú vì mưa thì thực sự tiếc công sức và chi phí”.

Trên thực tế, dù sở hữu tiềm năng du lịch đa dạng, từ di sản lịch sử-văn hóa đến hệ thống hang động, núi non, bãi biển... thế nhưng những năm qua, du lịch Quảng Trị hút khách chủ yếu từ đầu năm đến trước tháng 10. Theo số liệu từ Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, trong 9 tháng năm 2026, Quảng Trị đón khoảng 9,4 triệu lượt khách, tăng 11,67% so với cùng kỳ; tổng thu từ khách du lịch ước đạt 10.808 tỉ đồng. Tuy nhiên, từ những tháng cuối năm, mưa bão kéo dài, áp thấp nhiệt đới xuất hiện liên tiếp khiến hoạt động du lịch địa phương trầm lắng.

Điều này đặt ra bài toán khó đối với các doanh nghiệp lữ hành, dịch vụ cũng như các nhà đầu tư lớn. Ông Nguyễn Văn Hà, Giám đốc Công ty TNHH Du lịch lữ hành Việt Hà chia sẻ: “So với mùa cao điểm, thời gian này, lượng khách du lịch đến với Quảng Trị chỉ đạt khoảng 30%. Để vượt qua “khoảng trầm” này, nhiều doanh nghiệp trên địa bàn đã chủ động triển khai nhiều giải pháp để kích cầu như: Áp dụng các chương trình khuyến mại, giảm giá phòng, đẩy mạnh liên kết với các đối tác để hạ giá tour; đồng thời làm mới sản phẩm và tổ chức thêm nhiều hoạt động vui chơi cho du khách. Tuy nhiên, những nỗ lực mang tính đơn lẻ này vẫn chưa thể kích cầu như kỳ vọng”.

Để tăng sức nóng cho du lịch dịp cuối năm, vừa qua, UBND tỉnh Quảng Trị đã ban hành kế hoạch tổ chức Tuần VH-DL Quảng Trị, kỳ I/2026. Theo đó, sự kiện dự kiến diễn ra từ ngày 24-30/11/2026 với chủ đề “Rực rỡ miền kỳ quan-Linh thiêng vùng đất lửa”. Hàng loạt hoạt động văn hóa, nghệ thuật và

du lịch đặc sắc sẽ được triển khai tại các địa phương trên địa bàn tỉnh. Tiêu biểu như: Chương trình nghệ thuật khai mạc tại khu vực Vườn Quốc gia Phong Nha-Kẻ Bàng, lễ hội khinh khí cầu quốc tế-Quảng Trị 2026 tại Di tích Quốc gia đặc biệt Thành Cổ Quảng Trị và bờ Nam Di tích Quốc gia đặc biệt Đồi bờ Hiền Lương-Bến Hải. Cùng với đó là không gian văn hóa, ẩm thực đa dạng và các hoạt động trải nghiệm hấp dẫn khác.

Không chỉ góp phần tôn vinh các giá trị văn hóa truyền thống, Tuần VH-DL còn có ý nghĩa chiến lược trong việc quảng bá hình ảnh, tiềm năng, thế mạnh về thiên nhiên, lịch sử và con người Quảng Trị. Sự kiện được định hướng trở thành chuỗi hoạt động định kỳ, qua đó góp phần xây dựng các sản phẩm du lịch đặc trưng và nâng cao sức hút cho điểm đến. Hiện tại, công tác chuẩn bị đang được các sở, ngành, địa phương tích cực phối hợp triển khai. Sự kiện được kỳ vọng sẽ tạo cú hích lớn để kích cầu du lịch mùa thấp điểm, giúp địa phương từng bước xây dựng

hệ thống sản phẩm du lịch cốt lõi, hình thành các tour tuyến hấp dẫn và mang lại những trải nghiệm khó quên cho du khách trong và ngoài nước.

Ông Nguyễn Văn Hà, Giám đốc Công ty TNHH Du lịch lữ hành Việt Hà bày tỏ: “Dù hiểu rằng một sự kiện ngắn ngày thì không thể giải quyết ngay lập tức kích cầu du lịch mùa thấp điểm, song các đơn vị du lịch, lữ hành rất mong chờ sự kiện này bởi chúng tôi tin tưởng đây sẽ là cơ hội để thu hút du khách đến với Quảng Trị và cũng là cơ hội để các doanh nghiệp lữ hành xây dựng tour phù hợp với tình hình thực tế, “núi chân” khách ở lại lâu hơn”.

Theo Phó Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hồ Văn Hoan, để hạn chế tính mùa vụ của hoạt động du lịch, giải pháp tốt nhất là phát huy các giá trị tài nguyên địa phương, đặc biệt là văn hóa, lịch sử thông qua việc tổ chức các sự kiện văn hóa, thể thao có quy mô cấp tỉnh. Các hoạt động này không nên chỉ dừng lại ở những sự kiện mang tính thời điểm mà cần hướng đến xây dựng không gian văn hóa được duy trì thường xuyên, liên tục, ngày càng đi vào chiều sâu và lan tỏa rộng rãi trong cộng đồng. Trong đó, việc các doanh nghiệp trong chuỗi cung ứng dịch vụ du lịch chủ động đổi mới xây dựng sản phẩm, nâng cao chất lượng dịch vụ, điều chỉnh giá, triển khai các gói kích cầu và kết nối nguồn khách đóng vai trò quan trọng trong việc duy trì sức hút cho các điểm đến dịp cuối năm.

“Chúng tôi xác định Tuần VH-DL không chỉ là một sự kiện bề nổi, mà là “chiến dịch” thực sự để chuyển hướng dòng khách, khẳng định Quảng Trị hoàn toàn có đủ năng lực và sản phẩm để đón khách quanh năm. Thông qua việc liên kết sâu rộng giữa văn hóa, ẩm thực, di sản và các hoạt động trải nghiệm hiện đại như khinh khí cầu, tình kỳ vọng sẽ tạo cú hích kích cầu mạnh mẽ cho cộng đồng doanh nghiệp, đồng thời tạo bước đệm quan trọng cho Năm Du lịch quốc gia Quảng Trị 2027”, ông Hồ Văn Hoan khẳng định.

TRÚC PHƯƠNG

QUẢNG TRỊ TUẦN QUA

Tuần qua, trên địa bàn tỉnh diễn ra một số sự kiện nổi bật:

- Đồng chí Lê Tiến Châu, Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Thủ tướng Chính phủ và đoàn công tác Trung ương đã có buổi làm việc với Ban Thường vụ Tỉnh ủy Quảng Trị.
- Ghi nhận những kết quả tích cực của tỉnh trong thời gian qua, đặc biệt là việc kịp thời ban hành kế hoạch hành động, triển khai kết luận chỉ đạo của đồng chí Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm, đồng chí Phó Thủ tướng Chính phủ yêu cầu tỉnh tập trung vào các nhiệm vụ trọng tâm; tận dụng tối đa lợi thế về tiềm năng phát triển năng lượng để thu hút đầu tư, quyết tâm xây dựng Quảng Trị thành trung tâm năng lượng của khu vực; phát huy lợi thế sau sáp nhập, thúc đẩy các dự án du lịch trọng điểm, đồng thời chuẩn bị tốt cho Năm Du lịch quốc gia 2027. Đặc biệt, tỉnh cần nhân rộng cơ chế “luồng xanh”, đơn giản hóa thủ tục hành chính, tạo môi trường đầu tư thuận lợi...
- Trước đó, đồng chí Phó Thủ tướng Chính phủ Lê Tiến Châu cùng đoàn công tác Trung ương đã đi kiểm tra tiến độ thực hiện các dự án tại tỉnh Quảng Trị.
- Tại Trung tâm Điện lực Quảng Trạch-Khu kinh tế Hòn La, Tập đoàn Điện lực Việt Nam phối hợp với

UBND tỉnh Quảng Trị tổ chức lễ khởi công dự án Nhà máy Nhiệt điện LNG Quảng Trạch II và công bố chính thức phát điện dự án Nhà máy Nhiệt điện Quảng Trạch I lên lưới điện quốc gia. Đây là sự kiện có ý nghĩa quan trọng đối với bảo đảm an ninh năng lượng quốc gia, đồng thời mở ra dư địa phát triển kinh tế-xã hội cho tỉnh Quảng Trị.

- Thường trực Tỉnh ủy và lãnh đạo UBND tỉnh Quảng Trị đã có buổi làm việc với đoàn công tác của Tập đoàn Samsung Việt Nam. Phát biểu tại buổi làm việc, đồng chí Vương Quốc Tuấn, Bí thư Tỉnh ủy cảm ơn lãnh đạo Samsung Việt Nam đã dành thời gian đến thăm, làm việc tại tỉnh; đồng thời bày tỏ mong muốn chuyển thăm lần này của đoàn sẽ mở ra những cơ hội hợp tác thiết thực hơn giữa Samsung cùng các đối tác với tỉnh Quảng Trị. Đồng chí Bí thư Tỉnh ủy trân trọng mời lãnh đạo Samsung và các đối tác tiếp tục đến tìm hiểu, khảo sát, nghiên cứu đầu tư tại tỉnh, không chỉ trong lĩnh vực công nghiệp công nghệ cao mà còn ở các ngành công nghiệp đóng tàu biển, logistics và những lĩnh vực phù hợp với tiềm năng, lợi thế của tỉnh.
- Ban Chỉ đạo tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ tỉnh (BCĐ 515 tỉnh) tổ chức hội nghị

tổng kết công tác tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ năm 2026; sơ kết giai đoạn 1 Chiến dịch “500 ngày đêm đầy mạnh thực hiện tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ”.

Tính chung trong năm 2026 và quá trình triển khai chiến dịch, toàn tỉnh đã tìm kiếm, quy tập được 221 hài cốt liệt sĩ; rà soát, xác minh, chuẩn hóa và khắc lại thông tin trên bia mộ theo đúng hồ sơ quản lý đối với 1.198 mộ liệt sĩ; tổ chức khai quật, lấy mẫu sinh phẩm tại 130 nghĩa trang liệt sĩ thuộc 50 xã, phường và đã hoàn thành lấy mẫu sinh phẩm tại 22.864 mộ liệt sĩ chưa xác định được thông tin, 96 hài cốt liệt sĩ mới quy tập...

- UBND tỉnh tổ chức buổi làm việc với Tổng Công ty Cảng hàng không Việt Nam-CTCP (ACV) và Công ty CP Tập đoàn T&T để trao đổi về định hướng phối hợp, ký kết hợp tác giữa tỉnh Quảng Trị và các đơn vị trong quản lý, khai thác Cảng hàng không Quảng Trị; xúc tiến, phát triển mạng đường bay; chuyển đổi số và nâng cao hiệu quả khai thác hạ tầng, dịch vụ hàng không tại các cảng hàng không trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2026-2030.

TH.H (tổng hợp)

Những “tám hộ chiếu” di sản vô giá

KỶ QUAN THIÊN NHIÊN VƯỜN TÀM QUỐC TẾ

Theo thông tin từ Công ty TNHH Oxalis (Oxalis Adventure), hang Sơn Đoòng là hang động lớn nhất hành tinh và cũng là hang động hùng vĩ nhất tại Việt Nam. Hang Sơn Đoòng nằm trong vùng lõi Di sản thiên nhiên thế giới Vườn Quốc gia Phong Nha-Kẻ Bàng, được Hồ Khanh-một thợ rừng ở Phong Nha phát hiện ra cửa hang vào năm 1990 và đến năm 2009 thì được nhóm thám hiểm hang động Anh-Việt (The British Vietnam Caving Expedition Team) do ông Howard Limbert dẫn đầu vào thám hiểm, khảo sát và đo vẽ. Hang Sơn Đoòng được nhóm thám hiểm cùng với tạp chí National Geographic công bố là hang động đá vôi tự nhiên lớn nhất thế giới năm 2009. Năm 2013, hang Sơn Đoòng được Tổ chức Kỷ lục Guinness thế giới ghi nhận là hang động tự nhiên lớn nhất thế giới.

Ông Nguyễn Châu Á, Tổng Giám đốc Oxalis Adventure cho biết, năm 2013, tour thám hiểm hang Sơn Đoòng được UBND tỉnh Quảng Bình (cũ) cho phép Oxalis Adventure đưa vào khai thác theo hình thức du lịch mạo hiểm với thời gian là 6 ngày, 5 đêm.

Từ chiều sâu kỳ vĩ của Sơn Đoòng-hang động tự nhiên lớn nhất thế giới, đến dấu ấn thiêng liêng tại di tích lịch sử Bến phà II Long Đại, Quảng Trị đang sở hữu những “tám hộ chiếu” di sản vô giá. Sự vinh danh liên tiếp từ các tổ chức trong và ngoài nước không chỉ là niềm tự hào, mà còn mở ra không gian phát triển mới cho bức tranh du lịch địa phương.

Di tích lịch sử Bến phà II Long Đại

- Ảnh: P.V

Đến năm 2014, tour thám hiểm Sơn Đoòng chính thức đi vào vận hành. Sản phẩm du lịch mạo hiểm Sơn Đoòng nhanh chóng tạo tiếng vang lớn trên toàn cầu, thu hút sự chú ý của hàng trăm tờ báo lớn, các hãng truyền hình quốc tế và các đoàn làm phim Hollywood.

Tính đến nay, Oxalis đã phục vụ tổng cộng 9.552 lượt khách tham gia tour thám hiểm Sơn Đoòng. Sự

phát triển của tuyến du lịch đẳng cấp quốc tế này không chỉ khẳng định vị thế của Quảng Trị trên bản đồ du lịch thế giới, mà còn trở thành “động lực” kích cầu kinh tế địa phương. Từ hiệu ứng Sơn Đoòng, hàng loạt dịch vụ phụ trợ ra đời, hàng trăm hộ dân đã đầu tư xây dựng homestay đón khách. Đáng chú ý, tour thám hiểm Sơn Đoòng đã tạo việc làm trực tiếp cho 125 lao động địa phương và hàng

trăm việc làm gián tiếp thông qua chuỗi cung ứng thực phẩm, dịch vụ đi kèm.

TÔN VINH GIÁ TRỊ LỊCH SỬ

Cùng với danh thắng thiên nhiên, Quảng Trị còn sở hữu nhiều “địa chỉ đỏ” mang đậm giá trị lịch sử. Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, Bến phà II Long Đại là trọng điểm giao thông chiến lược trên tuyến vận tải Trường Sơn, giữ vai trò bảo đảm giao

thông, vận chuyển lực lượng và hàng hóa chi viện cho chiến trường miền Nam.

Tháng 9/1972, trong một trận đánh phá ác liệt của không quân Mỹ, 16 chiến sĩ thanh niên xung phong thuộc Đại đội C130-D2-F571 (Đoàn 559 Trường Sơn) đã anh dũng hy sinh khi đang làm nhiệm vụ tại khu vực bến phà. Sự hy sinh ở tuổi mười tám, đôi mươi của 16 thanh niên xung phong đã trở thành dấu mốc lịch sử chói lọi, tượng trưng cho tinh thần cống hiến quên mình của tuổi trẻ Việt Nam.

Từ giá trị lịch sử thiêng liêng đó, di tích được xếp hạng quốc gia theo Quyết định số 3232/QĐ-BVHTTDL, ngày 9/9/2025 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch. Đặc biệt, biểu tượng bó lúa với 16 bông tượng trưng cho 16 liệt sĩ thanh niên xung phong đã được Tổ chức Kỷ lục Việt Nam tôn vinh giá trị nội dung kỷ lục, góp phần lan tỏa những giá trị lịch sử, văn hóa và nhân văn sâu sắc.

Theo Phó Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Đặng Đông Hà, việc hang Sơn Đoòng được vinh danh là hang động lớn nhất thế giới đã tạo ra hiệu ứng lan tỏa mạnh mẽ, nâng cao vị thế du lịch địa phương và thu hút đông đảo du khách quốc tế. Điều này không chỉ nâng cao nhận thức, niềm tự hào của cộng đồng trong việc bảo vệ di sản, mà còn là nền tảng để tỉnh ban hành các chính sách, chiến lược và đề án phát triển; vừa bảo tồn vừa phát huy giá trị của Di sản thiên nhiên thế giới Vườn Quốc gia Phong Nha-Kẻ Bàng, trong đó có hang Sơn Đoòng. Bên cạnh đó, Di tích lịch sử Bến phà II Long Đại chứa đựng giá trị văn hóa-lịch sử sâu sắc, có ý nghĩa thiêng liêng trong giáo dục truyền thống cách mạng. Di tích sẽ trở thành “địa chỉ đỏ” thu hút lượng lớn du khách đến tìm hiểu lịch sử, văn hóa gắn liền với các điểm di tích khác trên địa bàn, góp phần thúc đẩy phát triển du lịch văn hóa-lịch sử của tỉnh.

Việc các di sản thiên nhiên và lịch sử liên tiếp được các tổ chức trong nước, quốc tế vinh danh là tiền đề quan trọng để Quảng Trị tiếp tục xây dựng các tuyến, tour du lịch liên kết độc đáo: Từ hành trình du lịch tâm linh, về nguồn, giáo dục truyền thống đến các tour sinh thái, khám phá mạo hiểm đẳng cấp thế giới.

LAN CHI

Vẻ đẹp kỳ vĩ của hang Sơn Đoòng

- Ảnh: OXALIS ADVENTURE